

**ODPOWIEDZI KOMISJI EUROPEJSKIEJ NA SPRAWOZDANIE SPECJALNE
EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU OBRACHUNKOWEGO:**

**„UE WSPIERA PRAWORZĄDNOŚĆ NA BAŁKANACH ZACHODNICH: POMIMO
PODEJMOWANYCH WYSIŁKÓW NADAL UTRZYMUJĄ SIĘ GŁÓWNE PROBLEMY”**

STRESZCZENIE

I. W odniesieniu do zasadniczej roli praworządności w procesie rozszerzenia Komisja pragnie przypomnieć, że dialog merytoryczny UE z partnerami objętymi procesem rozszerzenia na temat praworządności odbywa się w ramach dwustronnych układów o stabilizacji i stowarzyszeniu (SAA) i jest częścią strategicznego procesu stabilizacji i stowarzyszenia (SAP). W ramach przyjęcia zmienionej metodyki rozszerzenia w lutym 2020 r. położono większy nacisk na kwestie podstawowe – praworządność, prawa podstawowe i demokrację, reformę administracji publicznej oraz stabilność społeczno-gospodarczą. Regularne monitorowanie reform związanych z praworządnością odbywa się w ramach procesu rozszerzenia UE i jest przedmiotem sprawozdań, w szczególności rocznego pakietu sprawozdań krajowych dotyczących rozszerzenia przygotowywanych przez Komisję.

II. Temu zdecydowanemu zobowiązaniu politycznemu towarzyszy Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA), który pozostaje kluczowym narzędziem mobilizacji zasobów technicznych i finansowych w celu wsparcia wysiłków na rzecz reform podejmowanych przez partnerów z Bałkanów Zachodnich.

IPA III, przyjęty w dniu 15 września 2021 r. przez Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej, zwiększa sterowanie ze strony Unii i umożliwia lepsze dostosowanie do priorytetów Unii poprzez wyraźnie zdefiniowane ukierunkowanie tematyczne na lata 2021–2027 i odejście od ustalania przydziałów dla beneficjentów od samego początku. Ponadto ramy programowania IPA III będą oparte na zmieniających się potrzebach i zapewnią równowagę między przewidywalnością a finansowaniem opartym na wynikach.

IV. Ze sprawozdań rocznych Komisji za lata 2014–2020 wynika, że wszyscy partnerzy z Bałkanów Zachodnich poczynili pewne postępy w dziedzinie praworządności, a w szczególności niektórzy partnerzy wykazują dobre i trwałe postępy. Wpływ wsparcia UE na praworządność był zróżnicowany.

V. Komisja podziela opinię o ważnej roli, jaką organizacje społeczeństwa obywatelskiego i media mają do spełnienia w funkcjonującej demokracji opartej na praworządności. Ogólnie rzecz biorąc, Komisja zainwestowała około 250 mln EUR w ramach IPA II w organizację społeczeństwa obywatelskiego i media w regionie, co stanowi istotną i znaczącą alokację o bezpośrednim znaczeniu dla praworządności i mającą wpływ na praworządność.

Realizowane jest znaczne i rosnące wsparcie dla wolności i pluralizmu mediów, finansowane w ramach Instrumentu na rzecz Społeczeństwa Obywatelskiego Krajów Sąsiedztwa i w ramach Programu MEDIA. Działania te są finansowane głównie z puli przeznaczonej na programy z udziałem wielu państw (co pozwala na jednoczesne dotarcie do wszystkich beneficjentów IPA). Wsparcie w dziedzinie mediów obejmujące wiele państw dotyczy nadawców publicznych, bezpieczeństwa dziennikarzy, umiejętności korzystania z mediów, dziennikarstwa wysokiej jakości, wspierania sądownictwa, wsparcia dla mediów za pośrednictwem Europejskiego Funduszu na rzecz Demokracji, a ostatnio trwają prace nad umową dotyczącą programu o wartości 10 mln EUR na rzecz wspierania zrównoważonego charakteru działalności medialnej.

Konsultacje ze społeczeństwem obywatelskim w procesie kształtowania polityki i reform są monitorowane w ramach regularnego dialogu merytorycznego z władzami na temat reformy administracji publicznej (np. specjalnych grup ds. reformy administracji publicznej) i stanowią jeden

z trzech obszarów szczegółowych w kontekście finansowanego przez UE corocznego monitorowania „Wytucznych DG ds. Rozszerzenia dotyczących wsparcia dla społeczeństwa obywatelskiego”, prowadzonego przez unijną pomoc techniczną dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego (TACSO). Oba instrumenty mają bezpośrednie znaczenie dla obszaru praworządności. Analizę tę Komisja uwzględni następnie w działaniach w zakresie monitorowania, sprawozdawczości i dialogu merytorycznego.

VI. Komisja przeznacza znaczne wsparcie i zasoby na działania mające na celu łagodzenie ryzyka wynikającego z ograniczonych zdolności administracyjnych. Poprawa zdolności administracyjnych jest nadrzędnym celem działań Komisji w regionie, które Komisja systematycznie wspiera działaniami wykraczającymi poza poziom projektów dotyczących praworządności poprzez pomoc techniczną (w tym we współpracy z OECD/wsparcie ulepszeń w zakresie ładu administracyjno-regulacyjnego i zarządzania (SIGMA)), ukierunkowane wsparcie finansowe na ten obszar i dialog polityczny.

Ogólnie rzecz biorąc, udzielane jest znaczne wsparcie na rzecz procesu wdrażania reform administracji publicznej, co w perspektywie długoterminowej oznacza budowanie struktur państwa, którego celem jest doprowadzenie Bałkanów Zachodnich do poziomu niezbędnego do spełnienia kryteriów członkostwa w UE.

W odniesieniu do warunkowości w IPA II Komisja zwraca uwagę, że rozporządzenie IPA II zawiera rygorystyczne klauzule dotyczące modulacji pomocy w przypadku, gdy poczynione postępy lub osiągnięte rezultaty będą ograniczone, z których to klauzul Komisja skorzystała. Komisja odsyła ponadto do swojej odpowiedzi na pkt 40.

VIII. (Tiret pierwsze) Komisja przyjmuje to zalecenie.

(Tiret drugie) Komisja i ESDZ częściowo przyjmują to zalecenie.

Komisja i ESDZ podkreślają, że w znacznym stopniu wspierają społeczeństwo obywatelskie i niezależne media we wzmacnianiu ich niezależnej misji kontrolnej w demokratycznym społeczeństwie opartym na praworządności. Wsparcie finansowe na rzecz tych ostatnich przyznawane jest na podstawie obiektywnych kryteriów zgodnych z priorytetami UE.

Komisja będzie nadal wspierała organizacje społeczeństwa obywatelskiego i media w ramach swojego programowania. Finansowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego zostanie w należyty sposób uwzględnione w działaniach na rzecz praworządności, ale bez przydzielania środków z wyprzedzeniem.

Komisja uważa finansowanie projektów za najwłaściwszą formę finansowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego, mając na uwadze, że wsparcie organizacyjne jest z natury ryzykowne, gdyż tworzy zależność.

(Tiret trzecie) – Komisja częściowo przyjmuje to zalecenie.

Komisja przypomina, że rozporządzenie IPA III zapewnia ramy prawne dla zwiększonego stosowania modulacji zakresu i intensywności pomocy w przypadku znacznego regresu lub stałego braku postępów beneficjenta. Komisja będzie je stosować w razie potrzeby w poszczególnych przypadkach, kierując się zasadą proporcjonalności.

(Tiret czwarte) Komisja przyjmuje to zalecenie.

WPROWADZENIE

7. Solidne ramy antykorupcyjne, w tym osiągnięcie solidnych wyników, należą do kluczowych wymogów przystąpienia do UE.

W ramach przyjęcia zmienionej metodyki rozszerzenia w lutym 2020 r. położono większy nacisk na kwestie podstawowe – praworządność, prawa podstawowe i demokrację, reformę administracji

publicznej oraz stabilność społeczno-gospodarczą. Aspekty antykorupcyjne są rozpatrywane z uwzględnieniem ich przekrojowego znaczenia.

Dialog merytoryczny UE z partnerami objętymi procesem rozszerzenia na temat polityki antykorupcyjnej odbywa się w ramach dwustronnych układów o stabilizacji (SAA) i jest częścią strategicznego procesu stabilizacji i stowarzyszenia (SAP). Dialog ten koncentruje się w szczególności na postępach we wdrażaniu walki z korupcją i związanych z tym wysiłkach reformatorskich, w tym w odniesieniu do wymiaru sprawiedliwości, prania pieniędzy i przestępczości zorganizowanej.

W kontekście negocjacji akcesyjnych państwa członkowskie ustanowiły konkretne i szeroko zakrojone kryteria pośrednie dotyczące walki z korupcją, na przykład dla Czarnogóry i Serbii. Kryteria te dotyczą przede wszystkim dostosowania prawa, budowania instytucji i osiągania wyników w zakresie skutecznego orzekania w sprawach dotyczących korupcji (ze szczególnym naciskiem na sprawy korupcyjne na wysokim szczeblu, które mogą osłabić system wymiaru sprawiedliwości i demokrację jako całość).

17. Poczyniono postępy we wszystkich działaniach przewidzianych w Programie działań priorytetowych z Sofii.

(Tiret szóste) Komisja zauważa, że Europejski Fundusz na rzecz Demokracji nie jest jedynym sposobem wspierania niezależnych i pluralistycznych mediów i społeczeństwa obywatelskiego, lecz środkiem dodatkowym.

UWAGI

27. Komisja pragnie wyjaśnić, że celem sprawozdań rocznych jest ocena postępów krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów w dziedzinie standardów UE i dorobku prawnego UE oraz przedstawienie odpowiednich zaleceń. Postępy we wdrażaniu IPA przedstawiane są w sprawozdaniu rocznym dotyczącym wdrażania instrumentów działań zewnętrznych Unii Europejskiej.

28. Konsultacje z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego są regularną częścią przygotowań podkomitetów ds. sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa dla wszystkich partnerów z Bałkanów Zachodnich. Kwestie związane z wolnością wypowiedzi/wolnością zgromadzeń są regularnie z nimi rozwiązywane. UE regularnie podkreśla potrzebę pluralistycznych i przejrzystych konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim na temat reform w zakresie praworządności.

Komisja zachęca również organizacje społeczeństwa obywatelskiego do wnoszenia wkładu w sprawozdania roczne i uwzględnia ich uwagi.

29. Wsparcie finansowe UE dla działań dotyczących społeczeństwa obywatelskiego w regionie jest znaczne i wynosi około 250 mln EUR na lata 2014–2020 i opiera się na projektach średnioterminowych, które są często odnawiane.

Od 2009 r. Komisja przekazuje swoje dwustronne i wielostronne wsparcie w ramach IPA II na rzecz społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych mediów na Bałkanach Zachodnich i w Turcji za pośrednictwem Instrumentu na rzecz Społeczeństwa Obywatelskiego Krajów Sąsiedztwa (CSF).

Jeśli chodzi o wsparcie finansowe społeczeństwa obywatelskiego, CSF oferuje szeroki zakres pomocy – pomoc techniczną dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego, a także dotacje w wielu różnych obszarach tematycznych. Obszary te obejmują praworządność, w szczególności, ale również pośrednio, za pośrednictwem innych tematów, takich jak reforma administracji publicznej, ochrona środowiska, równouprawnienie płci itp. W okresie IPA II wsparcie to otrzymało około 1 000 organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

31. Konsultacje ze społeczeństwem obywatelskim w procesie kształtowania polityki i reform są monitorowane w ramach regularnego dialogu merytorycznego z władzami na temat reformy

administracji publicznej (np. specjalnych grup ds. reformy administracji publicznej) i stanowią jeden z trzech obszarów szczegółowych w kontekście finansowanego przez UE corocznego monitorowania „Wytycznych DG ds. Rozszerzenia dotyczących wsparcia dla społeczeństwa obywatelskiego”, prowadzonego przez unijną pomoc techniczną dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego (TACSO). Oba instrumenty mają bezpośrednie znaczenie dla obszaru praworządności. Analizę tę Komisja uwzględni następnie w działaniach w zakresie monitorowania, sprawozdawczości i dialogu merytorycznego.

Ponadto dalszych danych na temat procesów konsultacji publicznych, odzwierciedlonych w corocznym pakiecie „rozszerzenie” przygotowywanym przez Komisję dostarczają regularne sprawozdania z monitorowania reformy administracji publicznej przygotowywane przez OECD/SIGMA.

32. Komisja przyjmuje z zadowoleniem ocenę, według której głównymi zagrożeniami zmniejszającymi wpływ na zrównoważony charakter wsparcia UE i ograniczającymi go są wola polityczna i odpowiedzialność za reformy. Zagrożeń tych nie można jednak złagodzić za pomocą jednego projektu [pomocy IPA] ani partnerów wdrażających. Strategia stosowana przez Komisję w celu złagodzenia tych zagrożeń polega na wykorzystaniu dialogu politycznego i merytorycznego, by zapewnić stałe zaangażowanie w reformę praworządności na wysokim szczeblu. Jest to element kluczowego zaangażowania Komisji w proces rozszerzenia.

33. Komisja uzupełnia konkretne działania w zakresie praworządności kompleksowymi staraniami na rzecz wspierania *reformy administracji publicznej* u wszystkich partnerów z Bałkanów Zachodnich. Prace te pomagają rozwiązać ogólne problemy strukturalne w sektorze publicznym, o których mowa w sprawozdaniu w uwadze 32 [„na przykład niewystarczające kadry i przeszkolenie lub brak polityki zatrzymywania pracowników, co prowadzi do dużej rotacji”]. Prace nad reformą administracji publicznej obejmują wsparcie i wytyczne, a także kompleksowe i systematyczne monitorowanie jakości administracji publicznej (we współpracy z OECD/SIGMA) oraz regularny dialog merytoryczny na wysokim szczeblu.

Komisja wspierała również kluczowe reformy służb cywilnych i wzmacnia reformy administracji publicznej na Bałkanach Zachodnich w celu złagodzenia wpływu politycznego na administrację publiczną i nieobiektywną rotację personelu. Ponadto klauzule mające na celu ograniczenie rotacji pracowników przeszkolonych z wykorzystaniem funduszy UE są umieszczone w odpowiednich projektach IPA.

38. Dostosowanie pomocy w przypadku znaczących niedociągnięć w postępach i osiągniętych wynikach odbywa się na poziomie poszczególnych działań. Działanie nie może zostać zrealizowane, dopóki nie zostaną spełnione warunki realizacji wskazane w dokumencie dotyczącym działania. Ponadto w działaniach finansowanych przez UE przewidziane jest następujące stwierdzenie: „Uchybienie wymogom określonym powyżej może prowadzić do odzyskania środków w ramach niniejszego programu lub do realokacji przyszłego finansowania”.

Komisja przypomina, że dzięki uczestnictwu w Komitecie IPA państwa członkowskie UE biorą udział w ścisłych konsultacjach dotyczących wdrażania finansowania IPA, w tym w zakresie dostosowywania pomocy finansowej w przypadku znacznego regresu lub stałego braku postępów beneficjenta.

39. Komisja jest ostrożna, jeśli chodzi o sposób korzystania z instrumentu warunkowości ze względu na jego liczne konsekwencje, w tym dostosowanie pomocy finansowej w przypadku znacznego regresu lub stałego braku postępów beneficjenta. Na poziomie projektu sytuacja jest jasna: jeżeli uzgodniony warunek nie jest spełniony lub jeżeli w obszarze priorytetowym dla reform utrzymuje się brak postępów, nie dochodzi do wypłaty środków, zob. przykład Bośni i Hercegowiny (BiH) w ramce 2. W przypadku wyraźnego regresu w zakresie praworządności w danym kraju Komisja nie wahała się zmniejszyć rocznej puli środków dla tego kraju, tak jak uczyniła to w przypadku Turcji np.

w ramach IPA II lub Bośni i Hercegowiny w związku z brakiem postępów w zakresie dobrego sprawowania rządów. Komisja zwiększyła również pulę środków finansowych dla krajów, które poczyniły znaczne postępy w zakresie praworządności (nagroda za wyniki – zob. pkt 40), takich jak Macedonia Północna.

40. Rozporządzenie IPA II zawiera wyraźną podstawę prawną w postaci mechanizmu wycofywania pomocy pozwalającego na dostosowanie pomocy finansowej niezależnie od danego sektora w przypadku znacznego regresu lub stałego braku postępów beneficjenta (zob. art. 14 ust. 2).

Art. 14 ust. 2 stanowi, że: „pomoc jest ukierunkowana i dostosowana do indywidualnej sytuacji beneficjentów wymienionych w załączniku I, z uwzględnieniem dalszych działań niezbędnych do spełnienia kryteriów członkostwa oraz zdolności tych beneficjentów. Zakres i intensywność pomocy są zróżnicowane w zależności od potrzeb, zaangażowania na rzecz reform i postępów w ich realizacji”. Mające zastosowanie warunki płatności są ponadto opisane w wytycznych dotyczących wsparcia budżetowego.

Zgodnie z tym rozporządzeniem pomoc w ramach IPA II jest zwiększana, by nagradzać postępy, ale także zmniejszana w przypadku wystąpienia poważnego regresu. Przykładem kraju, w przypadku którego przydziały środków w budżecie rocznym były od 2017 r. z inicjatywy Komisji zmniejszane ze względu na regres w odniesieniu do fundamentalnych kwestii, jest Turcja. Odpowiednie decyzje podejmowano w następstwie rezolucji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Turcji. W przypadku BiH pula środków finansowych została zmniejszona o około połowę przydziału ze względu na brak postępów w zakresie dobrego sprawowania rządów, mający bezpośrednie znaczenie dla obszaru praworządności.

Pomoc finansowa dla Bośni i Hercegowiny została dostosowana, jak podkreślił Europejski Trybunał Obrachunkowy w ramce 2.

Komisja przypomina, że systematycznie włącza do swoich umów finansowych z krajami partnerskimi obowiązek przestrzegania podstawowych wartości, które stanowią dodatkowe podstawy prawne do zawieszenia lub rozwiązania umów zgodnie z rozporządzeniem finansowym. W szczególności umowy o wsparciu budżetowym przewidują, że wypłaty wsparcia budżetowego mogą zostać formalnie zawieszane, tymczasowo zawieszane, zmniejszone lub anulowane w przypadku regresu w obszarach podstawowych wartości i praworządności.

41. Rozporządzenie IPA III określa, w jaki sposób zasady modulacji pomocy finansowej będą miały wpływ na zapewnianie finansowania. Motyw 32 i przepisy (art. 8 ust. 5) rozporządzenia IPA III zawierają niezbędne szczegóły w tym zakresie.

47. W przypadku projektu nr 20 („Przeciwdziałanie poważnej przestępczości na Bałkanach Zachodnich”) sprawozdanie końcowe, które otrzymano i zatwierdzono następnie zgodnie z zobowiązaniami umownymi, wykazuje, że większość wyników projektu została osiągnięta.

51. Komisja przypomina, że działania w dziedzinie wolności wypowiedzi są również finansowane w ramach szeregu innych obszarów, w szczególności demokracji i dobrego sprawowania rządów oraz praw podstawowych. Komisja odsyła do swoich zobowiązań w pkt V powyżej.

53. Komisja zwiększa swoje wysiłki na rzecz poprawy koncepcji projektów i sprawozdawczości na temat wyników.

55. Komisja ocenia zrównoważony charakter projektu jako środek określający stopień, w jakim osiągnięte korzyści/rezultaty (produkty i wyniki) prawdopodobnie utrzymają się po okresie wdrażania. Obejmuje on takie kwestie jak poziom odpowiedzialności beneficjentów, ich zdolności w zakresie zarządzania instytucjonalnego oraz zasoby, które zobowiązują się oni zapewnić na realizację i utrzymanie wyników po zakończeniu projektu. Wsparcie Komisji w tym sektorze jest i powinno być średnio- i długoterminowe, aby dodatkowo wspierać podstawowe reformy. Oznacza to,

że nadal realizowane będą projekty w tym sektorze, co zawsze pomoże w zrealizowaniu następnego etapu w tym długim procesie.

Samo istnienie projektu następczego nie oznacza, że pierwotny projekt nie był przynajmniej częściowo zrównoważony.

57. Komisja podkreśla, że osiągnięcie gruntownej zmiany w dziedzinie praworządności jest częścią długofalowego procesu, który będzie nadal wspierany przez Komisję.

WNIOSKI I ZALECENIA

71. Ze sprawozdań rocznych Komisji za lata 2014–2020 wynika, że wszyscy partnerzy z Bałkanów Zachodnich poczynili pewne postępy w dziedzinie praworządności, a w szczególności niektórzy partnerzy wykazują dobre i trwałe postępy. Wpływ wsparcia UE na praworządność był zróżnicowany.

Zalecenie 1 – wzmocnić mechanizm propagowania reform w zakresie praworządności w procesie rozszerzenia

Komisja przyjmuje to zalecenie.

Komisja przypomina, że zgodnie ze zmienioną metodyką rozszerzenia Komisja stworzyła solidne podstawy dla większego zaangażowania na rzecz praworządności. To zaangażowanie pozostaje kamieniem węgielnym procesu akcesyjnego i będzie określało ogólne tempo postępów każdego z partnerów objętych procesem rozszerzenia na drodze do UE.

Komisja podziela opinię, że przydatne jest ustanawianie celów i kryteriów. Komisja korzysta już z tych instrumentów w procesie rozszerzenia w odniesieniu do każdego z poszczególnych krajów. W przypadku krajów, które są w trakcie negocjacji akcesyjnych, odbywa się to poprzez różne kryteria otwierające, przejściowe i zamykające w odniesieniu do rozdziałów 23 i 24. W przypadku krajów, które nie są w trakcie negocjacji, odbywa się to w dokumentach strategicznych, takich jak opinia Komisji w sprawie wniosku Bośni i Hercegowiny o członkostwo w UE. Te cele i kryteria są regularnie monitorowane przez Komisję i przedstawiane Radzie w rocznych sprawozdaniach na temat praworządności w odniesieniu do państw będących w trakcie negocjacji oraz w sprawozdaniach rocznych dotyczących całych Bałkanów Zachodnich.

74. Komisja uważa, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego odgrywają bardzo ważną rolę w procesie prowadzącym do przystąpienia.

Wsparcie finansowe UE dla działań dotyczących społeczeństwa obywatelskiego w regionie jest znaczne i wynosi około 250 mln EUR na lata 2014–2020 i opiera się na projektach średnioterminowych, które są często odnawiane.

Konsultacje ze społeczeństwem obywatelskim w procesie kształtowania polityki i reform są monitorowane w ramach regularnego dialogu merytorycznego z władzami na temat reformy administracji publicznej (np. specjalnych grup ds. reformy administracji publicznej) i stanowią jeden z trzech obszarów szczegółowych w kontekście finansowanego przez UE corocznego monitorowania „Wytycznych DG ds. Rozszerzenia dotyczących wsparcia dla społeczeństwa obywatelskiego”, prowadzonego przez unijną pomoc techniczną dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego (TACSO). Oba instrumenty mają bezpośrednie znaczenie dla obszaru praworządności. Analizę tę Komisja uwzględnia następnie w działaniach w zakresie monitorowania, sprawozdawczości i dialogu merytorycznego. Dalszych danych na temat procesów konsultacji publicznych, odzwierciedlonych w pakiecie „rozszerzenie” przygotowywanym przez Komisję dostarczają regularne sprawozdania z monitorowania reformy administracji publicznej przygotowywane przez OECD/SIGMA.

Zalecenie 2 – zintensyfikować wsparcie dla społeczeństwa obywatelskiego zaangażowanego w reformy w zakresie praworządności i niezależności mediów

Komisja i ESDZ częściowo przyjmują to zalecenie.

Komisja uznaje kluczową rolę, jaką niezależne społeczeństwo obywatelskie i media mogą odgrywać w demokratycznym, pluralistycznym społeczeństwie opartym na praworządności. Komisja wspiera społeczeństwo obywatelskie i media w wykonywaniu ich krytycznej funkcji w dziedzinie praworządności poprzez postępy w programowaniu, wdrażaniu i monitorowaniu wyników wsparcia finansowego w kwocie około 250 mln EUR w ramach IPA II. Ponadto Komisja wspiera społeczeństwo obywatelskie i media poprzez systematyczne zaangażowanie i konsultacje w kontekście kształtowania polityki i procesu rozszerzenia. W szczególności organizacje społeczeństwa obywatelskiego są konsekwentnie zaangażowane w cały proces towarzyszący układom o stabilizacji i stowarzyszeniu oraz w przygotowywanie rocznych sprawozdań w sprawie rozszerzenia. Ponadto Komisja organizuje coroczne wydarzenia poświęcone temu zaangażowaniu i wymianie ze społeczeństwem obywatelskim, takie jak Konwencja na temat praworządności w Bośni i Hercegowinie. Komisja zapewnia również publiczne wsparcie i zachęca organizacje społeczeństwa obywatelskiego do wypełniania ich aktywnej roli zarówno w siedzibie głównej, jak i na szczeblu lokalnym za pośrednictwem delegatur UE na Bałkanach Zachodnich.

Chociaż ESDZ nie jest częścią procesu programowania, wdrażania ani monitorowania wyników w odniesieniu do wsparcia finansowego IPA, o którym mowa w sprawozdaniu, ESDZ zapewnia a) wsparcie za pośrednictwem komunikatów politycznych na temat znaczenia społeczeństwa obywatelskiego i mediów w rozwiązywaniu problemów w dziedzinie praworządności; b) wsparcie organizacji społeczeństwa obywatelskiego i mediów w walce z dezinformacją (zgodnie z planem działania UE na rzecz zwalczania dezinformacji i europejskim planem działania na rzecz demokracji); oraz c) informowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego i mediów Bałkanów Zachodnich na temat zaangażowania UE, w tym procesu integracji z UE. Przyjęcie/częściowe przyjęcie poniższych zaleceń przez ESDZ odbywa się w granicach wymienionych powyżej zadań.

a) Komisja i ESDZ częściowo przyjmują to zalecenie. Komisja pragnie zwrócić uwagę, że w ramach IPA II zainwestowała w organizacje społeczeństwa obywatelskiego i media ponad 250 mln EUR. Będzie ona nadal wspierała organizacje społeczeństwa obywatelskiego i media w ramach swojego programowania. Finansowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego zostanie w należyty sposób uwzględnione w działaniach na rzecz praworządności, ale bez przydzielania środków z wyprzedzeniem.

b) Komisja i ESDZ częściowo przyjmują to zalecenie. Komisja uważa finansowanie projektów za najwłaściwszą formę finansowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego, mając na uwadze, że wsparcie organizacyjne jest z natury ryzykowne, gdyż tworzy zależność.

c) Komisja i ESDZ przyjmują to zalecenie.

Komisja podkreśla, że w znacznym stopniu wspiera społeczeństwo obywatelskie i niezależne media we wzmocnieniu ich niezależnej misji kontrolnej w demokratycznym społeczeństwie opartym na praworządności. Wsparcie finansowe na rzecz tych ostatnich przyznawane jest na podstawie obiektywnych kryteriów zgodnych z priorytetami UE.

d) Komisja i ESDZ przyjmują to zalecenie. Komisja monitoruje już wkład organizacji społeczeństwa obywatelskiego w praworządność za pomocą specjalnego instrumentu SIGMA.

76. Komisja odsyła do swoich odpowiedzi na pkt VI i 40.

Zalecenie 3 – wzmocnić korzystanie z warunkowości w IPA III

Komisja częściowo przyjmuje to zalecenie.

Komisja stosuje warunkowość w poszczególnych przypadkach po przeprowadzeniu dogłębnej analizy i z należytym uwzględnieniem jej skutków. Powszechne stosowanie warunkowości w odniesieniu do całego finansowania w ramach IPA III nie byłoby właściwe z uwagi na proporcjonalność modulacji

przewidzianej w rozporządzeniu IPA III. Stosując modulację, należy odpowiednio uwzględnić skuteczność realizowanego celu polityki oraz konieczność uniknięcia niezamierzonych skutków dla innych priorytetowych sektorów.

Rozporządzenie IPA III stanowi, że wsparcie jest ukierunkowane i dostosowywane do konkretnej sytuacji beneficjentów, z uwzględnieniem dalszych wysiłków niezbędnych do spełnienia kryteriów członkostwa, a także zdolności tych beneficjentów. Zakres i intensywność pomocy są zróżnicowane w zależności od potrzeb, zaangażowania na rzecz reform i postępów ich realizacji (demokracja, prawa podstawowe, praworządność, współpraca w dziedzinie migracji, zarządzanie gospodarcze itp. (zasada „więcej za więcej”)).

Rozporządzenie IPA III przewiduje, że w przypadku znacznego regresu lub stałego braku postępów beneficjenta instrumentu zakres i stopień intensywności pomocy jest odpowiednio modyfikowany. Analogicznie, modulacja pomocy będzie stosowana również po ponownym osiągnięciu postępów.

80. Wsparcie UE pociągnęło za sobą kluczowe reformy i istotne zmiany na poziomie instytucjonalnym, ustawodawczym i operacyjnym w regionie Bałkanów Zachodnich, jak wskazano na powyższych przypadkach.

Zalecenie 4 – wzmocnić sprawozdawczość z projektów i ich monitorowanie

- a) Komisja przyjmuje to zalecenie.
- b) Komisja przyjmuje to zalecenie.
- c) Komisja przyjmuje to zalecenie.